

PHILIP WILLAERT

“Ik ben videokunstenares geworden vanuit een innerlijke noodzaak,” zegt Anouk De Clercq overtuigd.

Op de jongste editie van Art Brussels maakte ze furore met *Building*, een video geïnspireerd op het Brugse Concertgebouw, waarvoor ze de Illy-prijs ontving.

Iets in kunst doen

In *Building* gaan tijd en ruimte langzaam in elkaar op. Het is een wat tegendraadse video. Het flitsende, snelle en beweeglijke van de klassieke filmische retoriek wordt compleet losgelaten. De uitgekende syntaxis en het trage verloop vergen voor de maakster bijzondere concentratie. Die concentratie vindt Anouk De Clercq vandaag in een rustige buurt in de nabijheid van het Schumannplein. Tevoren woonde ze in de bruisende Dansaertstraat pal in het centrum van de hoofdstad. We zoeken haar op in haar appartement in een typisch Brussels herenhuis uit het begin van de vorige eeuw. Het is een warme zomerse dag. De ramen staan open, de bewegingen op de planken vloer echoën lichtjes in de hoge woonruimte. Aan de voet van de schoorsteenmantel liggen enkele silexkeien keurig gegroepeerd. “Een souvenir van een van mijn reizen,” zegt Anouk, net terug van een werkvakantie in IJsland. Op tafel glanzen escapadetijdschriften: Grande, Elders & Anders. “Mijn moeder brengt ze voor me mee. Ze weet dat ik van reizen houd.”

Over thuis: “Mijn ouders hebben me cultuurminnend opgevoed. Op mijn elfde nam mijn moeder me bijvoorbeeld mee naar Rosas en Alain Platel.” Toen ze nog in Gent woonde, volgde Anouk gedurende tien jaar zang, piano en ritmiek aan de muziekschool. Op haar zestiende sloeg de twijfel toe en verkende ze als leergierige bakvis andere wegen. “Ik trok naar Studio Skoop, ging naar De Andere Film, bezocht Arca en Nieuwpoorttheater.

Er was het Proka-gebeuren aan de Gentse Academie waar ik onder de indruk raakte van Japans Butoh theater. De indrukken sloeg ik op. Ik voelde vrij vroeg al dat ik iets in de kunst wilde doen. In die dagen schreef en las ik veel. Ik verslond avonturenboeken en schreef over dingen die gebeurden, ook theaterstukken die ik dan met andere kinderen opvoerde.”

Een eigen filmtaal ontwikkelen

Verschillende disciplines interesseerden Anouk De Clercq, wat haar studiekeuze er niet gemakkelijker op maakte. “Ik twijfelde tussen theater, film en Germaanse filologie. Een ding wist ik toen zeker: ik was in cultuur geïnteresseerd. Sint-Lukas Brussel was toen een erg complete opleiding, dus ik dacht: dat is het, en schreef me in voor een klassieke filmopleiding. De studie heb ik nooit afgemaakt maar via Sint-Lukas kwam ik gelukkig in contact met Ana Torfs. Ze gaf een workshop in het eerste jaar, wat me ontzettend is bijgebleven. We hebben veel gesprekken met elkaar gevoerd. Door haar werk besefte ik hoe dicht ik bij haar taal stond, ik begreep haar werk en ik zag daarmee ook ineens die band die ik in mijn prille jaren had met Rosas. We zaten, hoe moet ik het zeggen, omzeggens in hetzelfde taalbad. Die taal die ik herkende was een organische en gevoelsmatige taal. In de klassieke filmopleiding gaat het te dikwijls over rationaliteit en structuur. Ik vond dat weinig uitdagend en ook te weinig diepgang hebben. Men ging teveel in op de psychologie, banale kwesties tussen mannen en vrouwen.”

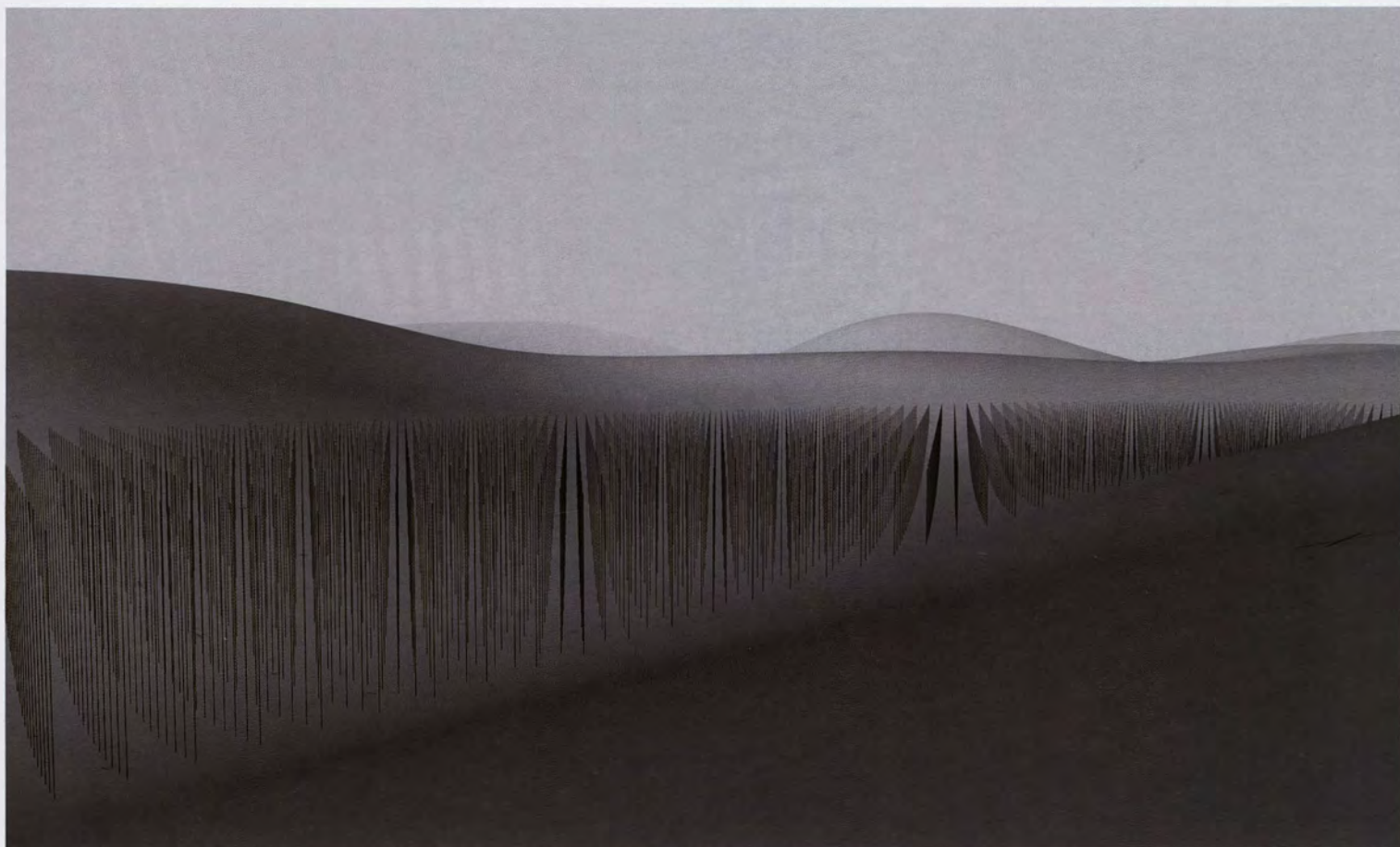

Tsjernobil als uitgangspunt

Kernwasser Wunderland, 2004

© Anouk De Clercq, Joris Cool, Eavesdropper

- Op zoek naar een gevoelige taal

Portal, 2002
© Anouk De Clercq

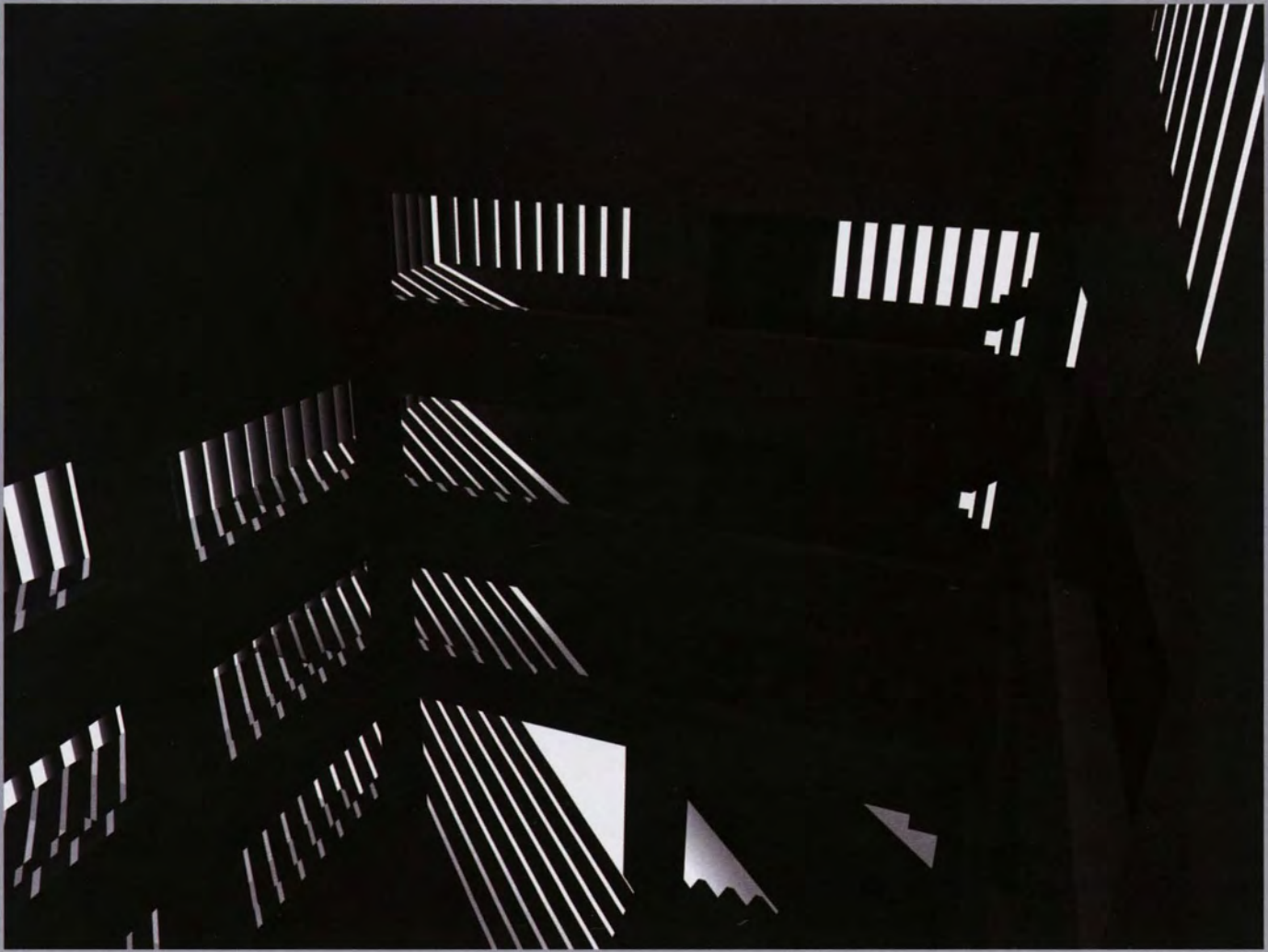
“Gevoelsmatige zaken liggen mij meer,” zegt Anouk De Clercq. “Ik houd ervan om op een abstracte en organische manier beelden aan elkaar te haken, iets te vertellen. Dat is iets heel anders dan een klassieke narratieve film. Daar heb je af te rekenen met een hoop rationele regeltjes. Omwille van die regeltjes kreeg ik het altijd aan de stok tijdens de lessen. Daar is mijn opleiding stukgelopen. Ik vind dat gedurende een opleiding je iemand zijn taal moet laten ontwikkelen en niet een bepaalde taal moet opleggen. In het derde jaar ben ik er uiteindelijk mee gestopt.”

Knokken in New York

Niet lang nadat ze haar studies vaarwel zei, kreeg Anouk De Clercq in het Kaaitheater de kans om als assistent aan twee producties mee te werken bij Jan Ritsema en Guy Cassiers. “Muziek en theater kwamen hier samen onder de vleugels van één regisseur. In het Kaaitheater was ik in contact gekomen met een van de acteurs van The Wooster Group. Zo ging de bal aan het rollen.

Conductor, 2004
© Anouk De Clercq

In 1995 vertrok ik voor een jaar naar New York en werkte er met The Wooster Group, een collectief van acteurs en muzikanten. Het was multimediaal theater waar ik honderd procent achter stond. The Wooster Group was een heel dynamisch geheel. Het is het meest Europese theatergezelschap van New York. Heel diep allemaal. Ik moest er wel knokken en met de ellebogen werken wilde ik niet op de achtergrond blijven hangen. Ik dacht, ik ben hier wel gekomen om iets te betekenen. De leden apprecieerden mijn honger. Dat gaf hen vertrouwen. In New York heb ik ongeveer alle experimentele video's bekeken die je maar kunt dromen. Voor de opera *The true last words of Dutch Schulz* heb ik een film gemaakt die als in een scène in het geheel van de voorstelling werd opgenomen. Zeker, New York was een rijke en mooie ervaring”

Na New York belandde Anouk De Clercq terug in Brussel waar ze medeoprichtster was van Cinema Nova, vandaag nog altijd de cinema in de marge. Cinema Nova wordt gerund door vrijwilligers en vertoont maandelijkse programma's die tegelijk vreemd en uitdagend zijn. Uniek in België, en zelfs buiten de landsgrenzen, staat Nova vandaag bekend als het Mekka van de onafhankelijke, excentrieke film. “Ik ben er uiteindelijk mee gestopt om eigen werk te creëren. Ik kocht een computer waarin alles nagenoeg samenviel. De computer betekende voor mij een lege ruimte, in staat om werk te maken waarin architectuur, taal, beeld, muziek samenvloeien. In mijn autonoom werk worden beelden niet gelieerd aan tonen. Geen synchroniciteit tussen beeld en muziek. Ik houd er niet van dat de klank het beeld

illustreert. Ik houd juist van de wrijving tussen de verschillende lagen, tussen taal, muziek en beeld. Al die elementen geven verhaal en gevoel.”

Een gebouw, een gevoel, een sfeer

Met haar bekroonde videocreatie *Building* bracht Anouk De Clercq een opmerkelijke hommage aan het Brugse concertgebouw van de architecten Paul Robrecht en Hilde Daem. “Het gebouw zit goed qua ritme, er zit muziek in. Architectuur is voor mij verstilde muziek. *Building* illustreert die gedachte en brengt een verhaal, een verhaal over architectuur. Ik begin in de video abstract met een lijn, een vlak dat een volume wordt. Volume wordt stilaan ruimte die je begint te herkennen. *Building* gaat over bouwen: een gebouw, een gevoel, een sfeer. Het werk is heel

Een gebouw, een gevoel, een sfeer
Building, 2003
 © Anouk De Clercq

Tsjernobil vormde het uitgangspunt van de video. De idee dat er een plek is waar een ramp ineens alles doet stilstaan greep me aan. Schriften en pennen bleven na de ramp roerloos liggen in de klaslokalen. De plaats is gevuld met dreiging en gevaar, genoteerd door geigertellers. Je hoort hoe de muziek het beeld opjaagt maar in geen geval er een illustratie van wil zijn.”

Het videowerk van Anouk De Clercq was tot voor kort vooral te zien op filmfestivals. Musea en kunstinstellingen bleven wat buiten schot maar daar begint stilaan verandering in te komen. “Op een bepaald moment kwam de zin om mijn werk ook ruimtelijk te maken en dan rezen de vragen: hoe presenteer je je werk in de ruimte, hoe verleid je een publiek, hoe trek je het publiek in die ruimte? De ruimte onderzoeken, is ook je publiek ontdekken.”

PRAKTISCH

TENTOONSTELLINGEN MET WERK VAN ANOUK DE CLERCQ

PICTURE THIS! 6 ANOUK DE CLERCQ

Nog tot 30 september 2005
 Van dinsdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur
 Museum Dhondt-Dhaenens
 Museumlaan 14
 9831 Deurle
 Tel. 09 282 51 23
 www.museumdd.be

CONTOUR, TWEDE BIËNNALE VOOR VIDEOKUNST

Een wandeling in Mechelen langs 20 werken op 13 locaties
 Van 17 september tot 20 november 2005
 Dinsdag tot en met vrijdag van 13.30 tot 18.00 uur, zaterdag en zondag van 10.00 tot 18.00 uur
 Een organisatie van Contour Mechelen vzw,
 F. de Merodestraat 67, 2800 Mechelen
 Tel. 015 33 08 01
 www.contour2005.be

Voor meer informatie over het werk van Anouk De Clercq kan u ook surfen naar www.portapak.be.

organisch samengesteld met digitale middelen, maar de wijze waarop die middelen worden aangewend is gevoelsmatig. Het verhaal gaat zowel over licht als over architectuur. En verder is er nog de muziek. ‘Verstilde muziek’ introduceert het begrip tijd en je ziet stapsgewijs een structuur ontstaan.”

In *Kernwasser Wunderland* (2004) werkte Anouk De Clercq samen met kunstenaars uit andere disciplines meer bepaald met Joris Cool en Eavesdropper (Yves De Mey). “Je kan dit werk vergelijken met de schilderijen van de romantische school. Je komt mentale landschappen tegen vol gevoelens en gedachten. *Kernwasser Wunderland* vertrekt in de mist. Je glijdt doorheen een abstract nevelig landschap. Het is een ontdekkingstocht. Toen ik er aan begon wist ik niet waar ik zou komen.

Caermersklooster

Provinciaal Centrum voor Kunst en Cultuur

Vrouwebroersstraat 6 - 9000 Gent
 tel. 09 269 29 10 - fax 09 269 29 11
 e-mail caermersklooster@oost-vlaanderen.be
 website www.caermersklooster.be

tentoonstellingsprogramma

Paul Van Gysegem

van 15 juli t.e.m. 4 september 2005

Provinciale Prijs voor Vormgeving

van 15 juli t.e.m. 4 september 2005

Luk Monsaert

van 23 september t.e.m. 30 oktober 2005

Videots

van 23 september t.e.m. 30 oktober 2005

Graag onze e-nieuwsbrief?

mail naar: caermersklooster@oost-vlaanderen.be

Art & Exhibition Services n.v.

Fine Art Transport

Schaarbeekstraat 31
 B-9120 Melsele

Tel.: +32 (0)3 227 41 97

Fax: +32 (0)3 227 41 98

GSM +32 (0)475 56 10 68

art.exhibition.services@skynet.be